

Na tejto stránke sa nachádzajú informácie o organizácii špecializovaných súdov v Portugalsku.

Súdy prvého stupňa (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Súdmi prvého stupňa sú spravidla okresné súdy (*tribunais de comarca*). Sú zodpovedné za rozhodovanie vecí týkajúcich sa všetkých záležitostí, ktoré nepatria do právomoci iných súdov. Okresné súdy majú všeobecné aj osobitné právomoci.

Okresné súdy sú rozdelené na sekcie s osobitnými alebo všeobecnými právomocami, ako aj miestne sekcie. Sekcie sú nazvané podľa príslušných právomocí a názvu obce, v ktorej sa nachádzajú.

Vytvorené môžu byť takéto sekcie s osobitnými právomocami:

ústredné občianskoprávne sekcie (*Central cível*);

miestne občianskoprávne sekcie (*Local cível*);

ústredné trestnoprávne sekcie (*Central criminal*);

miestne trestnoprávne sekcie (*Local criminal*);

miestne trestnoprávne sekcie pre nezávažné trestné činy (*Local de pequena criminalidade*);

sekcie trestnoprávneho vyšetrovania (*Instrução criminal*);

sekcie pre otázky rodiny a neplnoletých osôb (*Família e menores*);

sekcie pre pracovnoprávne otázky (*Trabalho*);

obchodné sekcie (*Comércio*);

sekcie na výkon rozhodnutí (*Execução*).

Špecializované súdy so širšou územnou právomocou sú:

súd pre otázky duševného vlastníctva (*Tribunal da propriedade intelectual*);

súd pre otázky hospodárskej súťaže, regulácie a dohľadu (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*);

námorný súd (*Tribunal Marítimo*);

súd pre výkon trestov (*Tribunal de execução das penas*);

ústredný súd pre trestnoprávne vyšetrovanie (*tribunal central de instrução criminal*).

Sekcie s osobitnými právomocami

V rámci týchto sekcií sú obzvlášť významné:

ústredné občianskoprávne sekcie.

Tieto sekcie majú právomoc:

rozhodovať v občianskoprávných konaniach o určovací rozsudok v rámci spoločného postupu vo veciach s hodnotou sporu vyššou ako 50 000,00 EUR, v rámci občianskoprávných konaní o výkone rozhodnutí vo veciach s hodnotou sporu vyššou ako 50 000,00 EUR vykonávať úlohy stanovené v Občianskom súdnom poriadku týkajúce sa zemepisných území, ktoré nepatria pod žiadne príslušné sekcie alebo súdy,

rozhodovať v naliehavých predbežných konaniach vo veciach, ktoré patria do ich právomocí,

vykonávať iné povinnosti na základe právnych predpisov.

Sekcie pre otázky rodiny a neplnoletých osôb

V otázkach týkajúcich sa **osobného stavu osôb a rodiny** tieto sekcie rozhodujú o týchto veciach:

nesporové konania medzi manželmi;

nesporové konania v prípadoch nemanželského spoluzitia alebo v súvislosti s osobami, ktoré spolu žijú v jednej domácnosti;

konania týkajúce sa rozluky osôb a zániku spoločného majetku, ako aj rozvodu;

konania o vyhlásenie neplatnosti alebo anulácie civilného sobáša;

konania iniciované na základe článku 1647 a článku 1648 ods. 2 občianskeho zákonníka, schválené zákonným dekrétom č. 47344 z 25. novembra 1966;

konania o výživnom a výkon rozhodnutia o výživnom medzi manželmi a bývalými manželmi;

iné konania týkajúce sa osobného stavu osôb a rodiny.

Okrem právomocí v tejto oblasti tieto sekcie vykonávajú aj právomoci zákonom dané súdom v súvislosti s konaniami o súpise majetku vyplývajúcimi z rozluky osôb a zániku spoločného majetku, rozvodu alebo vyhlásenia neplatnosti alebo anulácie občianskeho sobáša, ako aj v súvislosti s osobitnými prípadmi zániku spoločného majetku, na ktoré sa vzťahujú príslušné zákony.

V oblasti **maloletých a dospelých detí** majú tieto sekcie právomoc:

stanoviť opatrovníctvo a správu majetku;

vymenovať osobu na vykonávanie právnych úkonov v mene maloletého a takisto vymenovať všeobecného poručníka na mimosúdne zastupovanie maloletého, na ktorého sa vzťahujú rodičovské povinnosti;

schvaľovať adopcie;

riadiť vykonávanie rodičovskej zodpovednosti a riešiť s tým súvisiace záležitosti;

stanovovať výživné na maloleté a dospelé osoby alebo ekonomicky nezávislé maloleté osoby, na ktoré sa odkazuje v článku 1880 občianskeho zákonníka schváleného zákonným dekrétom č. 47344 z 25. novembra 1966, a rozhodovať v konaniach o výkone rozhodnutí o výživnom;

nariadiť umiestnenie maloletých osôb do starostlivosti počas čakania na adopciu;

rozhodnúť v rámci opatrenia na podporu a ochranu o umiestnení do starostlivosti u osoby vybranej na adopciu alebo o umiestnení v inštitúcii s výhľadom na adopciu v budúcnosti;

stanoviť podmienky občianskoprávnej starostlivosti (*apadrinhamento civil*) a zrušiť takéto rozhodnutia;

oprávniť zákonného zástupcu maloletého na vykonávanie určitých úkonov, potvrdzovať platnosť úkonov, ktoré už boli vykonané bez oprávnenia, stanoviť podmienky týkajúce sa prijímania darov;

rozhodovať o úhrade finančnej zábezpeky, ktorú musia rodičia zabezpečiť v prospech svojich maloletých detí;
udelieť úplný alebo čiastočný zákaz výkonu rodičovských práv a povinností a stanoviť obmedzenia výkonu rodičovských práv a povinností podľa článku 1920 občianskeho zákonníka schváleného zákonným dekrétom č. 47344 z 25. novembra 1966;
vykonávať úradné určenie materstva a otcovstva a rozhodovať o záležitostiach a vyšetrovaniach týkajúcich sa otázok materstva a otcovstva;
rozhodovať v prípade, že sa rodičia nedohodnú, o mene a priezvisku maloletého.
Okrem právomocí v tejto oblasti majú sekcie zodpovednosť aj v týchto prípadoch:
stanoviť odmeňovanie poručníka alebo správcu v prípade poručníctva alebo správy majetku, rozhodnúť o určení prepustenia poručníka, správcu alebo člena rodinnej rady, o jeho vzdaní sa funkcie alebo uvoľnení z funkcie, nariadiť a preskúmať stav účtov, schvaľovať nahradenie zákonnej hypotéky a rozhodnúť o posilnení a nahradení poskytnutej zábezpeky, ako aj vymenovať osobitného poručníka na zastupovanie maloletého v mimosúdnych situáciách;
určiť osobitného poručníka, ktorý bude zastupovať maloletého v konaní o poručníctve;
zmeniť, zrušiť a preskúmať prijatie; nariadiť a preskúmať stav účtov osvojiteľa a určiť veľkosť časti príjmu, ktorá sa má vynakladať ako výživné na adoptované dieťa;
rozhodnúť o zvýšení alebo nahradení zábezpeky poskytnutej v prospech maloletých detí;
nariadiť predloženie stavu účtov, ktoré sú rodičia povinní zabezpečiť a ich preskúmanie;
rozhodnúť o iných záležitostiach týkajúcich sa konaní uvedených v odsekoch *a)* až *m)*.
V súvislosti s **otázkami poručníctva v oblasti vzdelávania a ochrany** majú sudy právomoc:
rozhodovať v konaniach o podpore a ochrane,
uplatňovať opatrenia na podporu a ochranu a v prípade potreby monitorovať ich vykonávanie, a to vždy, keď je dieťa alebo mladá osoba v rizikovej situácii a keď nie je možný zásah zo strany opatrovníka,
vykonávať súdne akty potrebné na prešetrenie poručníctva v oblasti vzdelávania,
posudzovať skutočnosti, ktoré sa podľa právnych predpisov kvalifikujú ako trestné činy vykonané maloletými vo veku 12 až 16 rokov, s cieľom uplatniť opatrenia poručníctva,
vykonávať a prehodnocovať opatrenia poručníctva,
rozhodnúť o ukončení opatrení poručníctva alebo o ich odstránení,
rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam, ktorými sa uplatňujú disciplinárne opatrenia u maloletých, ktorí podliehajú trestu odňatia slobody.

Sekcie pre pracovnoprávne otázky

V občianskoprávných a iných veciach sa zaoberajú otázkami, ktoré vyplývajú zo vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancom a zo vzťahov na účely podpísania pracovnej zmluvy, otázkami týkajúcimi sa pracovných úrazov a chorôb z povolania, otázkami týkajúcimi sa zmlúv, ktoré sú podľa zákona porovnateľné s pracovnými zmluvami, otázkami zmlúv o učňovskej príprave a sťaží, ako aj otázkami týkajúcimi sa občianskoprávných záležitostí v súvislosti so štrajkom.

Obchodné sekcie

Tieto sekcie sa zaoberajú týmito vecami:

insolvenčné konania a osobitné reštrukturalizačné opatrenia;
konania vo veciach vyhlásenia neexistencie, neplatnosti a zrušenia zakladateľskej zmluvy a stanov;
konania vo veciach výkonu práv spoločnosti;
konania vo veciach pozastavenia alebo zrušenia uznesení spoločnosti,
konania vo veciach súdom nariadenej likvidácie spoločností;
konania vo veciach likvidácie spoločností zriadených podľa stanov európskej spoločnosti,
konania vo veciach likvidácie holdingových spoločností;
konania uvedené v zákonníku o registrácií spoločností;
konania vo veciach likvidácie úverových a finančných spoločností.

Zodpovedajú aj za posudzovanie námietok proti príkazom vydaným úradníkmi obchodného registra, ako aj za napadnutie rozhodnutí vydaných úradníkmi v rámci správnych postupov vykonávaných pri likvidácii spoločností.

Sekcie pre výkon rozhodnutí

Tieto sekcie sú zodpovedné za občianskoprávne konania o výkone rozhodnutí stanovených v občianskom súdnom poriadku s výnimkou prípadov, pre ktoré je príslušný súd pre otázky duševného vlastníctva, súd pre otázky hospodárskej súťaže, regulácie a dohľadu, námorný súd, sekcie pre otázky rodiny a neplnoletých osôb, sekcie pre otázky zamestnanosti a obchodné sekcie. Sekcie pre výkon rozhodnutí sa zaoberajú výkonom rozhodnutí vynesených v trestnom konaní, ktoré by sa podľa podmienok trestného práva procesného nemali riešiť na občianskych súdoch.

Súdy so širšou územnou príslušnosťou

Súdy pre otázky duševného vlastníctva

majú právomoc v týchto veciach:

žaloby týkajúce sa autorských a súvisiacich práv;
žaloby týkajúce sa priemyselného vlastníctva vo všetkých podobách stanovených v právnych predpisoch;
žaloby o neplatnosť a zrušenie patentov, dodatkových ochranných osvedčení, úžitkových vzorov a topografií polovodičových výrobkov stanovených v zákone o priemyselnom vlastníctve (*Código da Propriedade Industrial*) a ďalších platných právnych predpisoch, ako aj žiadosti o vyhlásenie neplatnosti alebo zrušenie platnosti registrácií nákrasov alebo modelov, značiek, logotypov, odmiern, označení pôvodu a zemepisných označení, ktoré sú predmetom konania o protinávruhu;
odvolania proti rozhodnutiam Národného inštitútu priemyselného vlastníctva (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. - INPI, I. P.*), ktorými sa uznávajú alebo zamietajú akékoľvek práva duševného vlastníctva, alebo rozhodnutia týkajúce sa prevodov, licencií alebo vyhlásení o zastaranosti, alebo akýchkoľvek iných aktov, ktoré ovplyvňujú alebo upravujú práva duševného vlastníctva alebo ktorými tieto práva zanikajú;
odvolania proti rozhodnutiam alebo ich preskúmanie, alebo akékoľvek iné opatrenia, proti ktorým je možné podať zákonné odvolanie, ktoré vydal Národný inštitút duševného vlastníctva vo veciach týkajúcich sa porušení a pokút;
konania o určovací rozsudok, v ktorých dôvod žaloby súvisí s názvami internetových domén;
odvolania proti rozhodnutiam Nadácie pre národnú vedeckú analýzu (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), ktorá je príslušným orgánom zodpovedným za registráciu, zamietnutie alebo obnovenie názvov domén;
žaloby týkajúce sa spoločností alebo názvov spoločností;
odvolania proti rozhodnutiam Inštitútu záznamov a notárov (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. - IRN, I. P.*) týkajúcim sa prípustnosti spoločností alebo obchodných názvov podľa právneho rámca Národného registra právnických osôb (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*);
žaloby týkajúce sa praktík nekalej hospodárskej súťaže alebo porušenia obchodných tajomstiev týkajúcich sa priemyselného vlastníctva;

opatrenia na získavanie a uchovávanie dôkazov a na poskytovanie informácií, keď sa to vyžaduje na ochranu práv duševného vlastníctva a autorských práv.

Súd pre otázky hospodárskej súťaže, regulácie a dohľadu

Tento súd okrem iného rieši otázky týkajúce sa odvolania proti rozhodnutiam, ich preskúmania alebo výkonu rozhodnutí, príkazov a iných opatrení vo veciach porušení, ktoré možno právne napadnúť, ktoré vydali viaceré regulačné orgány, konkrétne orgán pre hospodársku súťaž (*Autoridade da Concorrência*), portugalský orgán civilného letectva (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), portugalská národná banka (*Banco de Portugal*) a portugalská komisia pre trh s cennými papiermi (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Námorné súdy

sa zaoberajú vecami týkajúcimi sa:

náhrady za škody spôsobené alebo utrpené loďami, člmi a inými plavidlami alebo vyplývajúcimi z ich používania na mori podľa všeobecných právnych predpisov;

zmlúv o stavbe, oprave, nákupe a predaji lodí, člnov a iných plavidiel za predpokladu, že sú určené na použitie na mori;

zmlúv o preprave po mori alebo zmlúv o kombinovanej či multimodálnej preprave;

zmlúv o doprave po rieke či kanále v rámci obmedzení stanovených v tabuľke 1 pripojenej ku všeobecným pravidlám pre prístavy (*Regulamento Geral das Capitánias*), na základe schválenia zákonným dekrétom č. 265/72 z 31. júla 1972;

zmlúv o prenájme alebo lízingu námorných lodí, člnov a iných plavidiel;

zmlúv o poistení lodí, člnov a iných plavidiel určených na použitie na mori, ako aj ich nákladu;

hypoték a oprávnení týkajúcich sa lodí alebo člnov a akéhokoľvek kolaterálu týkajúceho sa plavidiel a ich nákladu;

osobitných konaní týkajúcich sa lodí, člnov a iných plavidiel a ich nákladu;

naliehavých predbežných konaní týkajúcich sa lodí, člnov a iných plavidiel, ich príslušného nákladu a lodného paliva a iného majetku patriaceho k lodiam,

člnom a iným plavidlám, ako aj predbežných žiadostí kapitána o pozastavenie prepustenia vecí, ktoré sú predmetom týchto konaní;

bežných alebo osobitných porúch vrátane tých, ktoré sa týkajú iných plavidiel na námorné použitie;

námornej pomoci a záchrane;

zmlúv o poskytovaní služieb vlečenia alebo lodivoda;

odstraňovania odpadu;

občianskej zodpovednosti v súvislosti so znečisťovaním mora a iných vôd v rámci ich príslušnosti;

používania, strát, nálezov alebo privlastnení si vybavenia a zariadenia na rybolov alebo zberu morských plodov, mäkkýšov a morských rias, železa,

vybavenia, zbraní, zásob a iných predmetov na použitie pri plachtení alebo rybolove, ako aj škôd spôsobených na tomto materiály alebo škôd, ktoré tento materiál utrpel;

škôd spôsobených majetku v rámci námornej verejnej sféry;

vlastníctva a držby odpadu z plavidiel, ktorý bol vyplavený na breh, alebo predmetom či akýchkoľvek zvyškov pochádzajúcich alebo prichádzajúcich

z oceánu a ktoré sa ukladajú v pôde alebo podloží alebo ktoré pochádzajú z vnútrozemských vôd alebo sa v nich nachádzajú, ak je to v záujme námorníctva;

zatknutí;

všetkých všeobecných záležitostí týkajúcich sa obchodného námorného práva;

odvolaní proti rozhodnutiam kapitána prístavu vo veciach týkajúcich sa porušení námorných predpisov.

Súd pre výkon trestov

Tento súd monitoruje a dohliada na výkon rozhodnutia a rozhoduje o úprave, nahradení a ukončení trestnej sankcie alebo trestu odňatia slobody stanoveného v súdnom rozhodnutí po vynesení rozsudku. Súd má právomoc:

rozhodnúť o výkone dodatočného trestu vyhostenia, vyhlásiť trest odňatia slobody za ukončený a určiť včasné vykonanie doplnkového trestu vyhostenia,

vyhlásiť koniec trestu odňatia slobody, trestu bez pevne stanovenej časovej lehoty v právnych predpisoch (*pena relativamente indeterminada*) alebo

bezpečnostného opatrenia odňatia slobody,

vydávať príkazy na zatknutie, zadržanie a prepustenie,

vydať vyhlásenie o nesúlade a nariadiť zaistenie majetku týkajúceho sa odsúdenej osoby, ktorá sa úmyselne úplne alebo čiastočne vyhla výkonu trestu

odňatia slobody, alebo opatrenia v súvislosti s trestom odňatia slobody,

rozhodovať o predbežnom zrušení skutočností alebo rozhodnutí zapísaných v registri trestov.

Ústredný súd pre trestnoprávne vyšetrovanie

Tento súd vykonáva trestnoprávne vyšetrovanie, vydáva rozhodnutia o trestoch a má súdnu právomoc vo veciach vyšetrovania v prípade, že k trestnej

činnosti došlo v okresoch patriacich pod rôzne odvolacie súdy (*Tribunais da Relação*) a v prípadoch, keď ide o tieto trestné činy:

zločiny proti mieru a ľudskosti;

trestné činy páchané teroristickými organizáciami a terorizmus;

trestné činy, ktoré ohrozujú bezpečnosť štátu s výnimkou trestných činov v oblasti volieb;

obchodovanie s narkotikami, psychotropnými látkami a drogovými prekurzormi, s výnimkou situácií priamej distribúcie spotrebiteľovi, a zločinecké združenie

súvisiace s nezákonným obchodovaním;

pranie špinavých peňazí;

korupcia, sprenevera, úplatkárstvo a korupcia;

podvodný konkurz;

nesprávny úradný postup ekonomicky nezávislých organizácií verejného sektora;

podvod súvisiaci so získaním alebo zneužitím grantov, pridelených prostriedkov alebo pôžičiek;

ekonomické a finančné trestné činy spáchané organizovaným spôsobom, najmä s použitím informačných technológií;

ekonomické a finančné trestné činy medzinárodného alebo nadnárodného rozsahu.

Posledná aktualizácia: 29/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.